

43-OP ART

Op Art, Ressam-Sonrası Soyutlama akımının içinden, Action Painting'deki duygusallığa, rastlantılara dayanan içgüdüsellığe tepki olarak doğan bir akımdır. Op Art resimleri yapan ressamlar optik göz yanılmalarına neden olan geometrik biçimlerden ve renk ilişkilerinden yararlandılar. "Op" sözü "optik" sözcüğünün kısaltmasıdır. Op Art'taki iletişim yolu gözdeki retina tabakasının uyarılmasıdır.

Akımın en önemli temsilcisi Macar asıllı ressam Victor Vasarely'dir. (1906-1997)

Victor Vasarely, 1906'da Macaristan'ın Pecs kentinde doğdu. Kısa süre sonra ailesi ile birlikte Slovakya'da Piestany'e taşındı. 1925 yılında Eötvös Lorand Üniversitesi'nde tıp fakültesinde eğitim görmeye başladıysa da iki yıl sonra ressam olmak için okulu bıraktı. Bauhaus'un saygın bir sanatçısı ve savunucusu olan Sandor Bortnyik'in özel akademisine kaydoldu. Bortnyik Walter Gropius, Theo Van Doesburg, Laszlo Moholy-Nagy, Piet Mondrian, De Stijl sanatçıları ve Konstrüktivizm üzerine ders vermişti. Bortnyik'in okulu, Alman Bauhaus'un Macar eşdeğeri olarak kabul ediliyordu. Bu süre zarfında Vasarely, sanatçı Claire Spinner ile tanıştı ve evlendi.

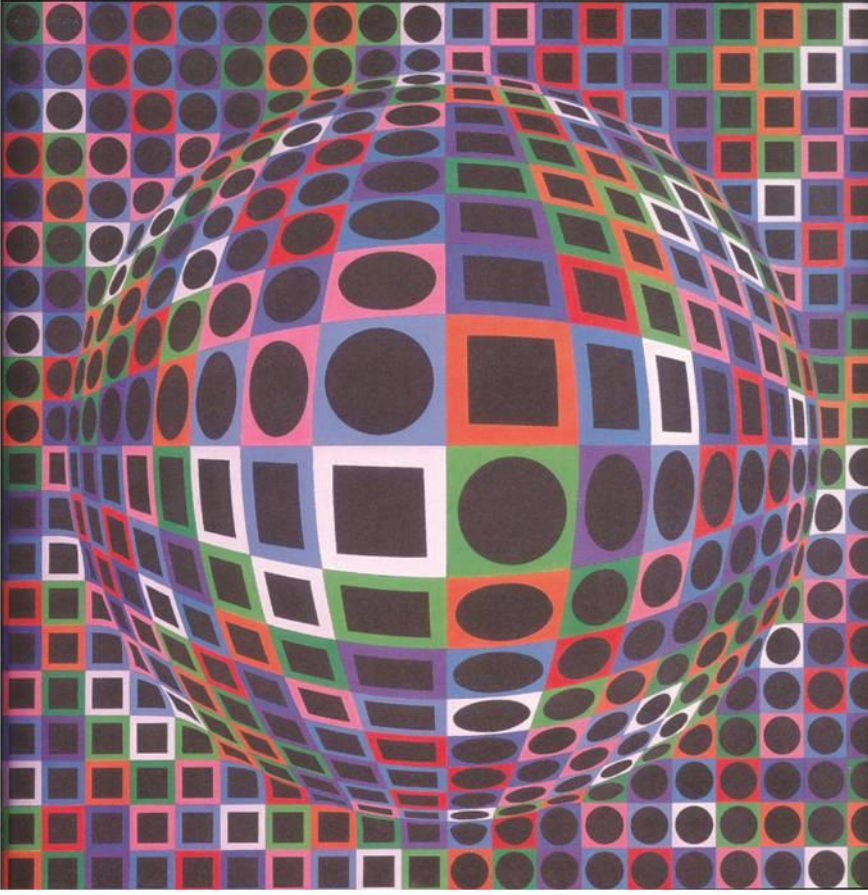
1930 yılında eşi ile birlikte Paris'e göç etti ve burada grafik tasarımcısı olarak çalıştı. Takip eden yirmi yıl boyunca, reklam ve haber ajansları için posterler, ilaç firmaları için logolar tasarladı. Renault'un amblemini yaptı. Pratik ve teorik eğitimi, onun geometrik ilkeler ve renklerle ilgili denemeler yapmasına sebep oldu, ancak daha sonraki çalışmalarının ayırt edici üslubu henüz oluşmamıştı. Vasarely'nin grafik tasarım kariyeri, kendi yaratıcı projelerini özel olarak sürdürmesi için yeterli bir gelir yaratıyordu. Üç boyutlu çalışmalarda perspektif, gölge ve ışık etkilerini denedi. Renk ve optik biliminin yanı sıra astrofizik, görelilik ve kuantum mekaniğinin bilimsel prensiplerini inceledi. Fizikte yaratıcılığını canlandıracak ilkeleri buldu. Vasarely'nin kompozisyonu, kariyeri boyunca titiz ve objektif kaldı. Sanatı tıpkı bilim gibi devam eden bir deney süreci olarak algıladı.1933-1938 yıllarında Siyah ve beyaz zıtlıklara sahip bazı parçalar yarattı.

1940'ların başında, Vasarely Denise René ile birlikte bir sanat galerisi kurdu.1944 yılında, bu galeride açtığı ilk kişisel sergisiyle Paris'in sanat ortamında tanındı, geometrik soyut resimleriyle kısa zamanda büyük ilgi çekti. 1947-1951 döneminde, belirli iki boyutlu geometrik formların mekân ve derinlik duygusal algılarını oluşturabildiğini ve hatta hareketin optik yanılması yaratabildiğini fark etti. 1955 yılında Op Art'ın ilkelerini içeren Sarı Manifesto'yu yayınladı, Avrupa'da hızla yayılacak olan Op Art akımının kuruculuğunu üstlenerek önemli çalışmalar yaptı. Op Art, pozitif ve negatif formların birbiriyle farklı bir biçimlendirme metoduyla ilişkiye girip, tuval yüzeyinde hareket olgusunu ortaya çıkartan bir akımdır. Vasarely, izleyicileri daha ilk bakışta etkisi altına alan ve göz yanılsamalarıyla ilgi çeken bu akımın öncüsü olan bir sanatçı olarak değerlendirilir. Kinetik Sanat'ın hareket etmek zorunda olmadığını fark eden ilk modern sanatçıydı. Bunun yerine, durağan formlarda hareket etkisi yaratmak için geometrik efektler kullanan sıra dışı bir dizi resim ve heykel yaptı. Derinlik, perspektif ve hareketlerin yanıltıcı, titretilen etkilerini yaratarak, görsel biçimler ile oynadı. 1954'te Venezüela'daki Caracas Üniversitesi için bir dizi mimari duvar tasarladı.

1959'da Fransız vatandaşı oldu.

1964 yılında Guggenheim Ödülü'nü, 1965'te de Sao Paolo Bienali Birincilik Ödülü'nü aldı. 1966-1970 döneminde, Montreal'deki 1967 Dünya Fuarı'nda Fransız Pavyonu da dahil olmak üzere çeşitli mimari projeler üzerinde çalıştı.

1970'te, Fransa'nın Gordes kentindeki Vasarely Vakfı'nın yanı sıra, büyük bir müze açtı. Sonraki yıllarda müze ve vakıf ağı büyüdü, 1976'da Pecs'de çocukluğunu geçirdiği evde Vasarely Müzesi açıldı ve 1980'lerde Amerikan, Alman ve Norveç Vasarely Vakfı kuruldu.

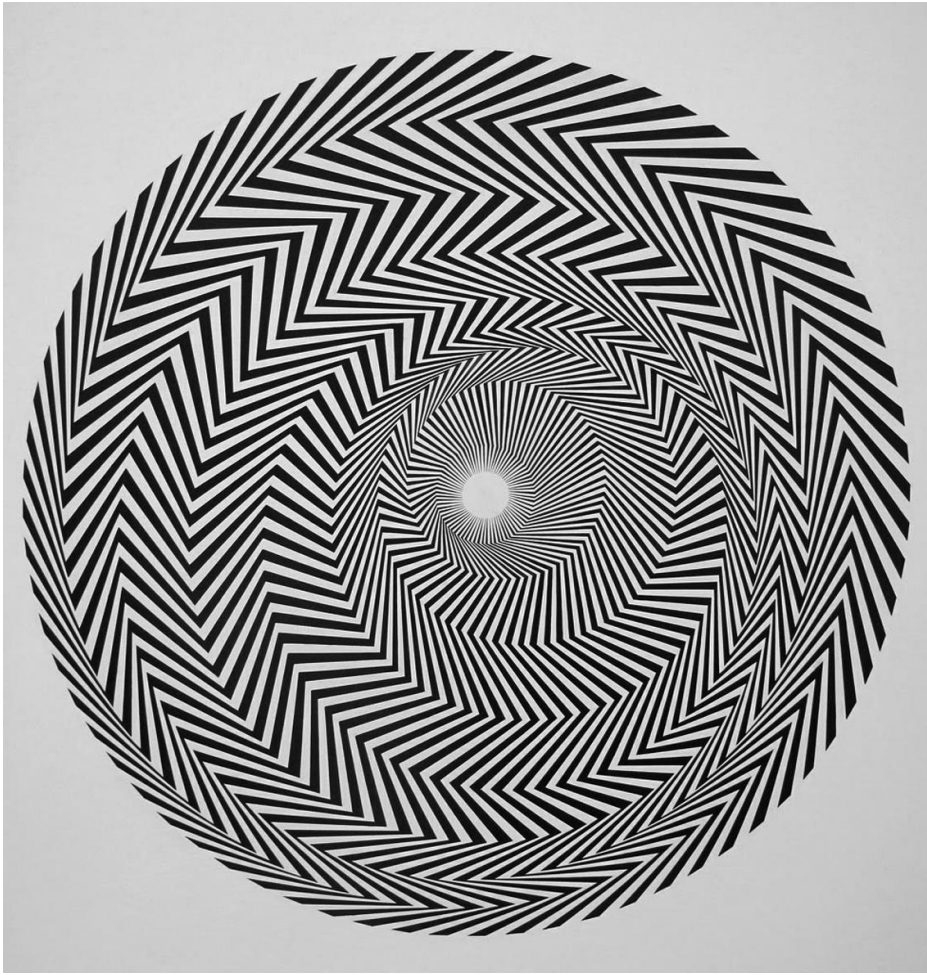
Resim: Victor Vasarely. Vega 201 (1968)

1980'lerde Op Art'ın popülaritesi önemli ölçüde azalmıştı. Vasarely bu dönemde zamanının çoğunu müze ve vakıf ağını yönetmeye adanmıştı. Budapeşte Görsel Sanatlar Fakültesi'nde profesör oldu. 1990'ların ortalarında Vasarely'e prostat kanseri teşhisi kondu ve çeşitli tedavilere başladı.

1997 yılında 90 yaşında iken Paris'te hayatını kaybetti.

Vasarely'nin deneysel çalışmaları, 20. yüzyıl sanatında, Pop Art'tan Minimal Art'a uzanan bir çizgide, kendinden sonra gelen sanatçılar üzerinde derin izler bırakmıştır.

İngiliz Bridget Riley (1931) ve Venezuelalı Jesús-Rafael Soto (1923-2005) Op Art'ın diğer önemli isimleridir.

Resim: Bridget Riley. Alev (1962)